

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

ANSØGNING

Forebyggelse af udsættelser

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Forebyggelse af udsættelser		
Deltager-kommuner	Københavns Kommune (med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Susan Fiil Præstegaard		
	Telefon	5170 7155	E-mail
Netværks-koodinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Forebyggelse af udsættelser og fastholdelse i nuværende bolig kan lette presset på den kommunale boligsociale anvisning. Hvis en udsættelse forebygges, vil den udsættelsestruede borger ikke have behov for ny og billigere bolig med kort varsel. Samtidig vil kommunen i forhold til den enkelte borger forebygge udgifter til midlertidige boligløsninger i kommunalt regi.

Kommunerne har gennem de seneste år gjort en stor indsats for at forebygge antallet af udsættelser. Antallet af effektuerede udsættelser er da også faldet på landsplan fra 4.405 effektuerede udsættelser i 2011 til 2.115 i 2016 ifølge tal fra Domstolsstyrelsen.

En udsættelse har både konsekvenser for den enkelte borger, for kommune og for udlejer. En udsættelse kan for den enkelte borger udløse en større social deroute. Selv om ikke alle udsatte efter udsættelsen indkvarteres på herberg, krisecenter eller i nødbolig, er der væsentlig risiko for, at borgeren ender med et ophold i disse boformer på sigt, når borgerens netværk ikke længere vil hjælpe.

Ophold i midlertidige tilbud som krisecentre og herberger fører til

**Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune**

større offentlige udgifter. Samtidig forlader borgeren typisk en udsættelse med gæld, ikke kun i form af istandsættelsesudgifter og lejerestance, men også i form af udgifter til flytning af indbo (herunder frikøb, hvis indbo flyttes med politiets bistand), låsesmed, udgifter til fogedret og udlejers advokat.

Udlejere og kommuner har etableret et tæt samarbejde om forebyggelse af udsættelser. Det kan imidlertid være vanskeligt at sænke antallet af udsættelser uden nye forebyggelsesmuligheder.

Bredere målgruppe for Aktivlovens § 81a

Der er endnu ingen principafgørelser fra Ankestyrelsen om vurderingen af målgruppen for aktivlovens § 81a. Imidlertid påpeges det i almindelig praksis, at der kan gives afslag, hvis borgere ikke er omfattet af målgruppen, som beskrevet i bestemmelsens forarbejder. Målgruppen er dels børnefamilier, dels socialt udsatte borgere, defineret som borgere med fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne, misbrugere, eller personer med f.eks. ADHD, som er i en vanskelig situation, og som har svært ved at overskue deres økonomi. En udsættelse kan være startskuddet til en social deroute. Varsel om udsættelse er i mange tilfælde den første kontakt, som kommunen har til en borger i deroute. Med den eksisterende afgrænsning af målgruppen vil kommunen ofte ikke kunne hjælpe i tilfælde af en truende udsættelse. Som eksempler kan fremhæves ændringer i husstanden, f.eks. i form af skilsmisse, når et barn fylder 18 år og/eller flytter hjemmefra. I sådanne tilfælde får lejeren en ændret betalingsevne, enten ved at være ene om en husleje eller pga. afledte konsekvenser i forhold til boligstøtten. Et andet eksempel kan være, når en lejer mister sit arbejde og ikke længere har råd til nuværende bolig. I disse tilfælde er borgeren ikke nødvendigvis inden for bestemmelsens målgruppe, også selv om borgeren ikke selv har økonomisk mulighed for at løse sin situation i form af f.eks. lån.

Netværkskommunerne ønsker mulighed for at kunne bevilge en ydelse i forhold til en bredere målgruppe, end det aktuelt er muligt.

Varighed for aktivlovens § 81a skal afspejle tidsperspektivet for boligløsningen

Ydelse efter aktivlovens § 81a kan alene ydes i en kortere midlertidig periode. Dette afspejler ikke nødvendigvis boligsituationen i kommunerne, hvor det i mange tilfælde kan være umuligt at finde en egnet bolig til en lavere pris på kort tid.

Netværkskommunerne ønsker mulighed for, at varigheden af ydelsen kan afspejle tidsperspektivet i forhold til en god og realistisk løsning på boligproblemstillingen. Hermed kan det sikres, at der kan findes varige og holdbare løsninger i forhold til den enkelte, hvad enten løsningen er at skaffe sig arbejde eller flytte til anden bolig.

Tidspunkt for mulige ydelser

Aktuelt betragtes en borger alene som udsættelsestruet, hvis sagen er overgået til fogeden, eller udlejer har tilkendegivet at ville oversende sagen til fogeden. Imidlertid vil en udlejer ofte være mindre tilbøjelig til at tilbagekalde en udsættelse, når sagen er gået til fogedbehandling, bl.a. fordi lejeren så har været til økonomisk ulempe for udlejer. Samtidig tilføres lejeren udgifter til f.eks. sagsbehandling og gebyrer, når sagen når fogeden. Der ønskes øget mulighed for at kunne bevilge en ydelse allerede når det er klart, at der vil opstå en restance.

Frivillig administration af ydelser ud over kontanthjælp, integrationsydelse og pension

Aktuelt har kommunerne mulighed for i samarbejde med borgeren at iværksætte administration af ydelser som kontanthjælp, integrationsydelse og pension. Særligt unge med sociale problemer oplever ofte skift mellem kontanthjælp/uddannelseshjælp og SU. Mens den unge kan få hjælp til administration af huslejebetalingen, mens vedkommende modtager kontanthjælp/uddannelseshjælp, er der ingen hjælp, når den unge overgår til SU. I disse skift opstår der ofte restancer og deraf følgende risiko for udsættelse

Kommunerne ønsker mulighed for, at også SU kan administreres via aftale med borgeren.

Mulighed for aftale om yderligere varsler om restancer

Aktuelt er der i almenboliglovens fastsatte vilkår om, at almene boligorganisationer skal meddele kommunen, hvis der opstår restancer hos en anvist borger indenfor det første år. Kommunerne har iværksat en række indsatser for at forebygge udsættelse, som ofte er koncentreret om den første botid. Kommunerne ønsker mulighed for via aftale med boligorganisationerne at kunne få varsler i en længere periode, end det nu er muligt, f.eks. i 2 år efter indflytning.

Herudover ønsker kommunerne mulighed for at kunne indgå aftale om varsler også vedr. ikke-anviste borgers restancer som led i forsøg i forhold til at forebygge udsættelser, f.eks. i udsatte områder.

Vidensopsamling til evaluering

Aktuelt modtager kommunerne et varsel om udsættelse fra almene boligorganisationer senest samtidig med at anmodning om udsættelse sendes fra fogedretten. Ved privat udlejning modtager kommunen først underretning, når sagen modtages i fogedretten.

Kommunen har imidlertid ikke ret til at kende udfaldet af den enkelte sag. Dette forhold gør evaluering af kommunale indsatser vanskelig.

Kommunerne ønsker mulighed for at modtage indberetning om gennemførte udsættelser enten fra fogedret eller fra udlejer. Oplysningerne skal benyttes i forhold til evaluering af eksisterende

indsatser og udvikling af nye målrettede indsatser til forebyggelse af udsættelser.

2. Mål og forventede resultater

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvalitative mål:

- Måling af tilfredshed hos borgere, som kontaktes af kommunen i forbindelse med varsling om udsættelse efter forsøgsbestemmelser
- Forebyggelse og afværgelse af social deroute
- Opnåelse af en mere fleksibel og sammenhængende indsats

Kvantitative mål:

- Antallet af ydelser under forsøgsbestemmelser, der bevilges og dermed antallet af forebyggede udsættelser
- Antallet af personer i de husstande, som opnår en ydelse
- Profil på de borgere, som opnår støtte (indtægtstype, uddannelsesniveau mv.)
- Antallet af nye administrationsaftaler
- Antallet af udsættelser hos borgere, som har administrationsaftale
- Antallet af varsler efter forsøgsbestemmelser
- Antallet af udsættelser hos borgere, som varsles udsat efter forsøgsbestemmelser
- Antallet af indsatser, som iværksættes hos borgere, som varsles udsat som følge af forsøgsbestemmelser.
- Fastholdelse af boligen hos de omfattede borgere

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Aktivlovens § 81a:

Stk. 1 Kommunen kan yde hjælp til rimeligt begrundede **midlertidige huslejeudgifter** til en person, der er udsættelsestruet på grund af huslejerestancer, hvis det på sigt kan forebygge, at personen udsættes af boligen. Kommunen kan betinge hjælpen af, at personen indgår en administrationsaftale, medvirker til fastsættelse af en plan for flytning til en mere passende bolig eller deltager i gældsrådgivning el.lign. Kommunen skal **særlig rette hjælpen til børnefamilier og socialt udsatte borgere**. Kommunen kan bestemme, at hjælpen udbetales direkte til udlejeren. Udgiften til hjælpen **afholdes fuldt ud af kommunen**, jf. § 99, stk. 2.

Stk. 2. Stk. 1 kan ikke anvendes til direkte at kompensere for økonomiske sanktioner givet efter denne eller anden lovgivning vedrørende forsørgelsesgrundlaget.

Stk. 3. Hjælp efter stk. 1 kan kun ydes, hvis personen ikke har økonomisk mulighed for at betale huslejeudgifterne.

Kommunerne ønsker, at bestemmelsen om, at hjælpen særligt skal

rettes mod børnefamilier og socialt udsatte borgere udvides til også at omfatte andre målgrupper i risiko for udsættelse og deraf følgende risiko for sociale deroute.

Bestemmelsen om, at der er tale om midlertidige udgifter, tolkes i kommunerne på den måde, at der alene kan gives korterevarende ydelser. Imidlertid er der i mange kommuner meget lang ventetid på en bolig via boligsocial anvisning. Kommunerne ønsker mulighed for at ydelsen kan bevilges i den periode, der kræves for at løse boligproblemet. Såfremt det vurderes, at den pågældende borger skal anvises en ny bolig af kommunen, bør ydelsen kunne bevilges i ventetiden for at forebygge ophold på krisecenter eller herberg. Den forebyggende ydelse bør kunne bevilges, når det er sikkert, at en restance ellers vil opstå.

Kommunerne gør i den forbindelse opmærksom på, at der ikke i forhold til denne bestemmelse ydes statsrefusion.

Frivillig Administration af ydelser

Regler om administration kan f.eks. finde i lov om aktiv socialpolitik § 90:

Kommunen kan undtagelsesvis udbetale hjælpen på anden måde, herunder for kortere perioder, hvis

- 1) en person uanset vejledning efter § 7 ikke skønnes selv at kunne administrere kontante beløb,
- 2) en person gentagne gange har misligholdt huslejebetalingen eller
- 3) en persons udlejer har indgivet anmodning til fogedretten om pågældendes udsættelse af et beboelseslejemål på grund af betalingsmisligholdelse.

Kommunerne ønsker mulighed for, at flere ydelser, herunder f.eks. SU, kan administreres efter en lignende model.

Mulighed for aftale om yderligere varsler om restancer

Almenboliglovens § 59, stk. 11. og 12 indeholder de nuværende bestemmelser om tidligt varsel om restancer:

Stk. 11. Sender boligorganisationen påkrav efter § 90, stk. 2, i lov om leje af almene boliger til lejere af almene familie- og ungdomsboliger, der har fået boligen anvist af kommunalbestyrelsen, **inden for det første år** efter lejeforholdets påbegyndelse, skal boligorganisationen samtidig hermed underrette kommunalbestyrelsen om påkravet.

Stk. 12. Kommunalbestyrelsen skal efter modtagelsen af en underretning som nævnt i stk. 11 indkalde lejeren til et møde med henblik på drøftelse af den restance, som er grundlag for boligorganisationens påkrav, og den fremtidige betaling af huslejen og andre pligtige pengeydelse i lejeforholdet. Mødet skal fastsættes til at finde sted inden udløbet af påkravsfristen.

Kommunerne ønsker mulighed for at kunne indgå aftale om varsler i længere perioder for så vidt angår borgere, som kommunen har anvist.

Herudover ønsker kommunerne mulighed for at kunne indgå aftale om varsler også vedr. ikke-anviste borgeres restancer som led i forsøg i

forhold til at forebygge udsættelser, f.eks. i udsatte områder.

Vidensopsamling til evaluering

Aktuelt kan det være vanskeligt at evaluere indsatser til forebyggelse af udsættelse. Det skyldes, at kommunerne ikke har sikker viden om, hvad der sker i de tilfælde, hvor der ikke iværksættes en indsats eller ikke er kommunalt personale til stede ved udsættelsen. Kommunerne har både i forbindelse med frikommuneforsøget og mere generelt behov for at kunne indhente viden om præcist, hvordan varslede udsættelser ender. Denne viden kan komme fra udlejer eller fra fogedretten.

Man skal naturligvis altid vurdere, hvilke informationer om borgerne, som er relevante for kommune, og om det kunne opleves som krænkende, at oplysninger kom til kommunens kendskab uden direkte samtykke. Kommunerne modtager dog i forvejen varsel om den relativt større gruppe, som varsles om udsættelse.

Netværkskommunerne finder derfor ikke, at der kan være en særlig interesse for den enkelte for at skjule den enkelte sags udfald, i forhold til at skabe større viden i kommunerne om indsatser, der virker og indsatser, der ikke virker.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Såfremt kommunerne får mulighed for at iværksætte forsøg om fastholdelse, vil der formentlig skulle afsættes yderligere midler til ydelser efter aktivlovens § 81a. Herudover vil der skulle udarbejdes nye retningslinjer for forsøg med ydelser i kommunerne. Igangsætning af sådanne forsøg vil derfor have et lidt længere tidsperspektiv.

Øgede varsler forudsætter aftaler med udlejerne. Sådanne vil kunne indgås på relativt kort sigt. Dog vil kommunerne være opmærksomme på, hvor stort et ressourcetræk en udvidet målgruppe vil medføre for opsøgende medarbejdere.

Data til vidensopsamling vil kunne indgå i de evalueringer, kommunerne i forvejen udarbejder om forebyggelse af udsættelser. Data vil også kunne indgå i forhold til vidensindsamling om frikommuneforsøg.

5. Evaluering

Evalueringkoncept udarbejdes i samarbejde med Vive (tidligere KORA) og vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper.

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har valgt at skiftes til at have netværksansvaret.

Københavns Kommune har påtaget sig netværksansvaret i evalueringsfasen og vil derfor indsamle input fra de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg og sikre, at der udarbejdes et fælles resultat i forhold til det enkelte forsøg ved afslutningen af frikommuneforsøget.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst muligt omfang blive taget højde for dette i de evalueringskoncepter, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg i gang sættes.